

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spiati in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica —

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1916.

Leto XXIX.

Vojaki in vera.

Pruski profesor dr. U. je s svojo družino vred izstopil iz cerkve in se proglasil, da je brez vere. Njegovi sinovi, ki so vsi študirani, bi imeli po svoji izobrazbi pravico, da jih sprejmejo med rezervne častnike; toda vojaška gosposka jih je odklonila, in sicer zato, ker ne pripadajo nobeni v pruski državi priznani veri. Oče se je pritožil na vojno ministrstvo, vojni minister je pa pritožbo odklonil. Vzroki, ki jih navaja v tem oziru, so zelo zanimivi. Takole se glase: »Ker so sinovi g. profesorja dr. U. iz cerkve izstopili in se izrečno priznavajo, da so brez vere, zato ne pripadajo nobeni verski družbi in vsled tega ne pridejo v poštev za oficirje. Vojno ministrstvo se mora tega držati, ker je zlasti sedanji resni čas dokazal, kako trdne korenine ima vera v ljudstvu, in kako se ravno sedaj mnogi, katerih razmerje do verske družbe je bilo že omajano, zopet obračajo k veri in cerkvi. Potrebno je, da zahtevamo od častnikov, da pripadajo kakim verskim družbam, ker je to za vzgojni vpliv oficirja na moštvo, za njihov poduk o vojaški prisegi in o dolžnostih, ki so z njo zvezane, takega pomena, da brez tega biti ne moremo. Če bi hoteli to opustiti, bi ljudstvo sedaj, ko se je versko čustvo tako okrepilo, tega razumeti ne moglo.«

Prusko vojno ministrstvo zahteva že od nekdaj, da pripada vsak oficir neki verski družbi. Kdor je izstopil iz cerkve, ni mogel že tudi pred sedanjo vojsko doseči častniške stopnje. To so vojni ministri v državni zbornici že večkrat očitno povedali in kljub vsem napadom socialnih demokratov in svobodomislecev vstrajali pri svojem načelu. Znameniti v tem oziru sta izjavi

vojnih ministrov v nemški državni zbornici dne 19. marca 1909 in 10. februarja 1910.

Za nas je gotovo zelo pomenljivo, da je pruski minister ob sedanji vojski dobil novih razlogov, s katerimi brani svoje stališče. Poglejmo si jih še enkrat:

Vojni minister pravi, da je sedanji resni čas dokazal, kako trdne korenine ima vera v ljudstvu. Ne pove sicer naravnost, toda razume se samo po sebi, da mora po njegovi sodbi vojaška oblast vsled tega spoštovati versko prepričanje med vojaki in ljudstvom in skrbeti, da se korenine vere in zvestobe do cerkve vsled vojaške službe ne posuše, marveč da le še krepkeje poganjajo. Vojni minister v svojem odluku očitno z veseljem in z zadovoljstvom poudarja, da so mnogi, kateri so bili že na tem, da izgube vero, med vojsko zopet vero dobili nazaj. Iz tega smemo sklepati, da hoče reči, da na noben način ne sme vojaška oblast ničesar storiti, kar bi moglo komu vero zrahljati, ali mu jo celo vzeti.

Posebej pravi vojni minister, da je neobhodno potrebno za častnika, da ni brezverec, ker more samo v tem slučaju v važnih rečeh vzgojno vplivati na vojake. Lepo je slišati, da vojni minister zahteva od častnikov, naj moštvo vzgajajo, in da je za ta namen potrebno pri njih trdno versko prepričanje. Za vojaka je najvažnejša zvestoba. Prisego, s katero je prisegel svoji zastavi zvestobo, mora držati, ne zavoljo zunanjih sil, ampak zavoljo tega, ker se mora zavedati svoje resne državne dolžnosti v tem oziru. Po sodbi pruskega vojnega ministra častnik, ki nima vere, ki je izstopil iz verske družbe in se sam šteje med brezverce, ne more podučevati vojakov o teh prevažnih dolžno-

stih. Poudarjanje prisega iz ust takega moža ne more imeti na vojake potrebne vpliva.

Prav posebno je pa važno, kar poudarja vojni minister na koncu svojega dopisa, v katerem razlaga, zakaj ne more biti brezverec častnik v pruski armadi. Pravi namreč, da bi ljudstvo splošno ne moglo razumeti, če bi se prej povedano načelo opustilo, ko se je ravno versko prepričanje med ljudstvom tako okrepilo. Iz tega se vidi, kako veliko važnost polaga pruski vojni minister na to, da ostane vojaška oblast v soglasju z dušo in srcem ljudstva. Vojaštvo po tej sodbi nikakor ni in ne more biti neko ločeno telo, ki bi samo za se, brez stika z ljudstvom živel svoje posebno življenje, marveč vojaštvo je vedno in zlasti tudi v vojski samo del ljudstva. Kar je svetega ljudstvu, kar je v ljudskem srcu zapisanega o Bogu, o dolžnostih do njega, o njegovih postavah, o npravnosti, vse to mora biti sveto tudi vojaštvu in vojaška oblast mora skrbeti, da se v tem oziru nič ne zgodi, česar bi ljudstvo razumeti ne moglo. Popolnoma jasno je, da pruski vojni minister natančno ve, da se nameni, ki jih ima vojaštvo ob vojnem času, ne morejo neovirano in nemoteno doseči, ako bi se od vojaške oblasti glede na vero in npravnost kaj takega zgodilo, česar bi ljudstvo razumeti ne moglo.

Splošno se po pravici trdi, kako izvrstno je urejena nemška armada, na kako visoki stopnji je njena notranja organizacija. To izkušajo sovražniki, temu se čudijo zavezniki. Če premislimo to, kar smo povedali v današnjem članku, potem nam ne more ostati prikrito, kje ima organizacijska moč nemške armade svoje najgloblje korenine.

Pregled po svetu.

Naši zastopniki za sklicanje državnega zbora. Znanega posvetovanja pri predsedniku poslanske zbornice dr. Sylvestru so se udeležili, kakor smo že sporočili, tudi trije člani Hrvatsko-slov. kluba: dr. Šusteršič kot načelnik S. L. S., dr. Korošec, kot načelnik kluba, vitez Pogačnik kot podpredsednik drž. zbornice.

Dr. Šusteršič je poudarjal, da je poleg vojaške obrambe cesarstva najnujnejša državna potreba, da se takoj skliče državni zbor. Narodi, ki krvave za obrambo domovine, imajo pravico govoriti po svojih odposlancih na merodajnem mestu, v zbornici. Vsi narodi v državi bridko pogrešajo parlamentarnega življenja. Nikakor ni na korist državi, če, kakor zdaj, vso odgovornost nosi samo c. kr. vlada in vse sama dela brez ustavne kontrole. — Našla bi se tudi pot za mirno in plodonosno delovanje v zbornici. — Delegacija pa sme zborovati le v zvezi z zborujočim državnim zborom. Delujoči parlament bo celemu svetu dokazal notranjo moč naše države.

Dr. Korošec je z ozirom na izvajanja dr. Iv. Šusteršiča podal v imenu Hrv.-slov. kluba kratko izjavo, da nujno zahtevamo, da se skliče državni zbor. Pri tem naj bo merodajno to-le načelo:

Iz delovanja parlamenta ne sme izvirati za državo nikakršna škoda za njen ugled na zunaj in za njeno notranjo tvorno silo. »Storili bomo vse,« je poudarjal govornik, »da ne bomo dali sovražnikom poguma za nadaljevanje vojske, temveč da se, kolikor je od nas odvisno, približamo vroče zaželenemu miru.

Drugo načelo bodi, da po svojem parlamentarnem delovanju olajšamo narodom težo vojske.

Kdo bo prihodnji mož? »Neue Freie Presse« z veseljem sporoča, da je za Štirkevega naslednika določen sedanji finančni minister dr. pl. Körber. Ta mož je že bil ministrski predsednik in sicer od 20. jan. 1900 do konca l. 1904. Sedaj ima že 66 let na hrbtu in bo z ozirom na starost imel pač dovolj težko butaro, če bo hotel krepko krmariti.

Naslednik štirka je dr. pl. Körber, ki je že bil na čelu vlade štiri leta. Te dni je bil na Ogrskem; politiki upajo, da se bosta Tisza in Körber sporazumela. Nekaterih sedanjih ministrov, ki so pošteni katoličani, bi bilo škoda.

Novi avstrijski ministri. Ministrski predsednik dr. pl. Körber je mož, ki ga zlasti nemško avstrijsko časopisje z navdušenjem pozdravlja. Izbral si je nove ministre; po poročilih nekaterih listov bo ministrstvo tako-le sestavljeno:

dr. pl. Koerber — predsedstvo;
vitez Hussarek — nauk in bogoslužje;

dr. Fr. Klein — pravosodstvo;

dr. Trnka — javna dela;

Marek — finance;

bar. Banhaus — železnice;

vitez pl. Gorski — poljedelstvo.

O posebnem miru z Rusijo pišejo in govore. »Fremdenblatt« poroča dne

29. oktobra, da te govornice niso utemeljene.

Ugibanja. Ker je bil ruski poslanik v Rimu pl. Giers odpoklican in pozvan v glavni stan, bo sedaj menda imenovan Sasonov na njegovo mesto. S tem imenovanjem so v zvezi tudi govornice, da namerava Rusija skleniti poseben mir.

Za nov vojni kredit. Nemški državni zbor je sklenil dovoliti nove vojne kredite v znesku 12.000 milijonov mark. Soc. demokratska frakcija je sklenila s 57. proti 15. glasovom, da bo glasovala za predlog. — Italija razpiše v kratkem že 4. vojno posojilo.

Mir za vsako ceno. Proračunska komisija ruskega državnega zbora je povabila na sejo vse ministre. Člani so ostro grajali slabo preskrbo z živili. Celo zmerni podpredsednik dume je rekel, da želi celokupni narod ruski zaradi pomanjkanja živil — mir za vsako ceno. Zahtevali so zaradi resnega položaja, da se takoj skliče дума. Notranji minister Protopopov je to zahtevo odklonil.

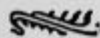
Z usodo Rumunije se peča časopisje vsega sveta. Listi četverozveze tožijo nad Rusijo in se togote, ker so naši zavezniki zajeli v Konstanci toliko blaga. Rusi se boje za Besarabijo; v Odesi se polasča vodilnih krogov nervoznost. Rusi so poslali nove rezerve v Rumunijo. Joffre se je lotil nove ofenzive pri Verdunu, da bi razbremenil Romune. Na solunsko armado pritiskajo, naj stori svojo dolžnost. Bukarešt neprestano utrjujejo... Kako se je vse drugače zasukalo, kakor so mislile moči, zbrane v ententi. Bog dai našim zaveznikom vztrajnost in jekleno silo, da bodo čimprej obračunali z Romuni, zraven pa še z Italijani, potem bo gotovo dovolj podlage za mirovna pogajanja.

Konstanca. važno trgovsko mesto, ki je sedaj v rokah naših zavezniških čet, je za razvoj sedanje vojske veliko večjega pomena, kakor se je prvotno mislilo. Med plenom, ki so ga zajeli zmagovalci, so največ vredna ogromna skladišča moke in žita. Konstanca je obratno središče rumunske kupčije; povzdignila se je zlasti zadnja leta do cvetočega pristanišča. L. 1912 je izdala rumunska vlada za izboljšanje pristanišča in skladišč 70 milijonov levov. Izguba te točke je za Rumunijo najtežji udarec; odrezana ji je pot za dovoz in izvoz. Rusija je doslej pošiljala vojne potrebščine preko Konstance; zdaj ji ostane le še Sulina in donavska pristanišča, kamor pa velike ladje ne morejo.

Novice iz Grčije. Venizel in njegova dva tovariša so se premislili ter še niso izročili ultimata Bolgariji. — V Atenah se večkrat pripeti, da se prebivalstvo spopade s francosko policijo. Nedavno je nastala prava bitka, ker je množica psovala entento in francoske mornarje. Bilo je več mrtvih. — Te dni se je slišalo, da se je razburjenje na Grškem nekoliko poglobilo; med vlado v Atenah in med revolucionarno vlado v Solunu se vrše pogajanja, ki obetajo ugoden uspeh.

Mobilizacija v Turkestanu in Perziji. Rusija je jela nabirati vojake v Perziji in

Turkestanu. Prvi vpoklicanci so jo popihali s puškami in z uniformami, ko so se pričele vaje. General Baratov, ki je imel poveljstvo, je odstavljen.

Svetovna vojska.

Novi boji na Krasu. — Rusi nazaj pogubljeni v Bukovini. — Naše čete v Karpatih prodre na romunska tla. — V Dobruddži sovražnik popolnoma premagan. — Velik plen v Dobruddži. — Francozi vzeli utrdbo Douaumont.

VOJSKA Z ITALIJO.

Nova ofenziva na Krasu se zopet obeta. Naša vojna poročila so pretečeni teden skoro vsak dan javljala, da je sovražnik pomnožil svoj topovski ogenj. Zlasti na južnem krilu goriške fronte zelo delujejo topovi in metalci min. 28. oktobra je začela naskakovati celo sovražna pehota ob cesti ki pelje iz Opatjega sela proti Kostanjevici.

Na tirolski bojni črti tu in tam hudi topniški boji.

Laški letalci so napadli Istro 23. oktobra; metali so bombe na mesta Buje, Umag in Savudrija; škode niso naredili nobene, le v Bujah je bila ubita neka civilna oseba.

Zle slutnje navdajajo Italijane; njihovo časopisje zadnje čase pogosto piše o tem, da nameravajo Avstrijci novo ofenzivo proti Italiji pozimi, ko bodo morali drugod boji počivati.

VOJSKA Z RUSI.

Na Poljskem in v Galiciji vedno ista bojna slika. Ko zbero Rusi več municije, pa začno kar obsipavati na kakem mestu zavezniške postojanke z artiljerijskimi izstrelki, nato pa sledi napad pehote v gostih vrstah. Pretečeni teden so Rusi zopet uprizorili par takih napadov na Poljskem in v Galiciji, toda povsod brez uspeha. Severno od jezera Miadziol in južnovzhodno od Gorodiščov so izpuščali Rusi tudi strupene pline proti nemškim zakopom; uspeh je bil slab. Srditi boji so se zopet bili zapadno od Lucka, kjer Rusi vedno bijejo z glavo ob zid. Po dvanedevni topovski pripravi so v soboto napadli z veliko pehotno silo, pa so bili vrženi z velikimi izgubami nazaj.

Rusi vrženi v Bukovini. Rusom in Rumunom preti velika nevarnost v Bukovini; ako jih naši tu porazijo, pridejo lahko za hrbet Rusom v Galiciji in rusko-romunskim četam v Besarabiji. 28. oktobra naznanja uradno poročilo lep uspeh naših čet iz Bukovine. Avstrijske čete so pri Dorni Vatri udle v ruske postojanke v širini štirih kilometrov, zasedle znatne višine, uzele 514 mož in zaplenile 2 strojni puški.

Velikanske izgube Rusov. Pri nas včasih kdo neumno zmaže z glavo, ko bere kako poročilo o velikih izgubah Rusov, češ, da so to sama pretiravanja. Zadnji čas pa je izdala kijevska osrednja služba izkaz, ki kaže, da so Rusi izgubili od 1. junija t. l. dalje en milijon 797.000 mož in 86.000 častnikov, kar jasno potrjuje resničnost naših podatkov o velikih ruskih izgubah.

ROMUNSKO BOJIŠČE.

Romunijo čaka skoraj usoda Srbije in Črnogore. Njene armade beže povsod, razbite in zasledovane. Vse — tudi sovražno — časopisje piše o tem, da naši in zavezniški pripravljajo zadnji, usodepolni udarec za Romunijo. Sovražniki se povsod posvetujejo, kako

Kot posledica teh bojev je padlo v naše roke 29. t. m. romunsko mesto Acuga.

Na vsej dolgi karpatski meji pritiskajo naši na sovražnika. Zapadno od Oršove so naši osvojili gorovje, ki nadvladuje Oršovo, pri Kampolungu so naše čete pridobile v težkih bojih na prostoru. Drugi naši oddelki so osvojili prelaz Vulkan, v Bereškem gorovju je zavzel szekelski pešpolk št. 82 po ljuitem ročnem metežu neko močno utrjeno mejno višino. Od romunske posadke ni ušel nihče.

Popoln poraz Romunov in Rusov v Dobrudži. Že zadnji »Domoljub« je prinesel poročilo, da so udrle bolgarske, nemške in turške čete v glavno sovražno postojanko. Sovražnik je tu doživel silen poraz. Mackensenove čete so najprej strle

Velik plen v Dobrudži. Od 19. do 23. oktobra so ujeli naši zavezniški v Dobrudži 7000 mož, na zasledovanju še 500 mož, zaplenili so eno zastavo, 52 strojnih pušk, 12 topov in 4 metalce min. Zaplenjene zaloge živil in železnikega materijala so pa res ogromne. V Konštanci, ki je najvažnejše romunsko pristanišče, so sovražniki nakupili ogromne zaloge žita. Zadnje ure pred padcem mesta so sicer skušale odpeljati ruske in romunske ladje kolikor bi mogle, toda kmalu so jih prepadli topovi in zaveznikom je padel v roke dragocen zaklad živil. Vsled hitrega bega sovražnik tudi živine ni mogel odpeljati; zavezniški so dobili toliko živine, da je zadnji čas ni treba več pošiljati za armado iz Bolgarije. Tudi več kraljevih dragocenosti je padlo v roke zmagalcem v Konštanci, zato ni čuda, da je napadel romunskega kralja krčevit jok, ko je izvedel, da je padla Konstanca. Vsled naglega in silnega pritiska Mackensenovih čet niso sovražniki dobili niti toliko časa, da bi bili zažgali petrolejske zaloge. V Konštanci je zgorel le en petrolejski zbiralnik; nad 200.000 ton petroleja in bencina pa je ostalo za Nemce in Bolgare.

Zračni napad. Bukarešt je zopet doživel velik zračni napad. Štiri skupine nemških letalcev z enim Zeppelinom so priletele nad glavno mesto Romunije. Letalci so metali bombe zlasti na vojaške oddelke, ki grade utrdbe in na vojaška taborišča. Neko vojaško taborišče je bilo deloma razbito in ubitih več vojakov.

BOJI V MACEDONIJI.

Srbska ofenziva v Macedoniji je popolnoma ustavljena, ker so poslali Bolgari in Nemci tja znatna ojačenja. Srbi so izgubili v teh bojih skoro polovico svoje armade. V Solunu upajo le še na italijanska ojačenja, ki pa nikakor nočejo priti, ker se Italijani preveč boje za svojo fronto. Na celi macedonski fronti vlada še precejšen mir; tuintam grme topovi.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Bitka ob Sommi se s presledki nadaljuje. 27. oktobra so sovražniki severno od te reke zopet poskušali z večjo silo prodreti nemško črto. Proti večeru so naskočile angleške in francoske čete nemške postojanke; v ognju topov, strojnih pušk in po hudih bojih moža z možem je bil sovražnik nazaj potisnjen ter je imel močne izgube.

Francozi vzeli utrdbo Donaumont. Pri Verdunu se je razvila večja francoska ofenziva. V širini 7 kilometrov so napadli Francozi nemške postojanke. Sovražnemu topništvu se je posrečilo zažgati utrdbo Donaumont in nemške čete so se morale umakniti iz gorečih postojank v zadaj ležeče jarke in prepustiti Francozom utrdbo. Francozi poročajo, da so pri tem ujeli 3500 Nemcev.

IVERI.

Učiti se zamoreš od vsakega človeka, toda — žal — ne vedno dobrega.

Človek more, kar hoče, ako hoče, kar more.

V Dobrudži. — »Prijatelj, o tem ti tvoji ententarji niso nič pravili.«

bi rešili Romunijo propada in naganjajo Rusijo, naj brž pošlje pomoč. Toda zdi se, da se ponavlja ista pesem kot za časa poloma Srbije: sovražniki so se posvetovali, naši so pa udarili. Ubogo — zapeljano in zaslepljeno romunsko ljudstvo, kaj ti je bilo tega treba?

Iz Sedmograške naši udrli v Romunijo. Južno od Braševa prodirajo naše zavezniške čete ob železnici, ki pelje v važno železniško križišče Ploesti in v Bukarešt. V zasnoženem gorovju se vrše srditi boji; Romuni so bili vrženi iz važnih postojank. 24. oktobra so naše in nemške čete vzele po ljutih bojih prelaz Predeal in ujele 600 Romunov. 28. oktobra se je zopet posrečilo našim z nenadnim napadom tu vreči sovražnika v dolino Partenga.

levo sovražnikovo krilo med Konštanco in Medžidje. Hrabra bolgarska konjenica je nato preganjala premağanega sovražnika proti severu čez mesto Karamurat, druge čete so pa zavile na levo proti Medžidje, ga osvojile, prodirale proti Černi vodi in tudi tukaj pobile sovražnika, ki je razstrelil donavski most in zbežal proti severu. Romunsko-ruska armada je doživela tako popoln poraz, da se le malo še upira zasledujočim zaveznikom, ki so zasedli že mesto Hiršova in prodirajo vedno dalje proti severu ter groze, da vržejo sovražnika v — Donavo. Ruska ojačenja so sicer že prišla v Babadag in se tu pripravljajo na obrambo, toda kriti bodo mogla kvečjemu še beg čez Donavo. Tako je Dobrudža za Romune izgubljena.

Tedenske novice.

Častniški križ Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo je podeljen mil. gospodu prelatu Andreju Kalanu v Ljubljani. S tem odlikovanjem je z najvišjega mesta priznana in pohvaljena požrtvovalno patriotsko delovanje »Katoliškega tiskovnega društva«, čegar mnogoletni predsednik je odlikovanec, ki s krepko roko, modro in vztrajno vodi to plemenito društvo v zmislu pravil v versko-narodnem ter v avstrijsko-patriotskem duhu.

Duhovske zadeve. Vojni kurat Anton Gnidovec, ki smo o njegovi nesreči že zadnjič poročali, se je vozil iz Vipave proti Postojni. Med potjo so se pri Razdrtem splašili konji; hotel se je izogniti nesreči s tem, da je skočil z voza, a je priletel tako nesrečno na cestni kanton, da se je ubil. Pokojni je bil vesten duhovnik in vse hvale vreden. Mir njegovi duši! — Premeščen je g. Tomaž Tavčar, kaplan v Čemšeniku, k sv. Jakobu v Ljubljano; na njegovo mesto pride novomašnik g. Frančišek Osolnik. — Nastavljen je novomašnik g. Janez Kalan ml. kot kaplan v Postojni.

Za gvardijana v ljubljanskem frančiškanskem samostanu je izbran P. Angelus Mlejnik; v Kamniku P. Vincencij Kunstelj.

† **Ponesrečeni vojni kurat A. Gnidovec** je bil 26. okt. pokopan z vso vojaško častjo v Postojni. Pri pogrebu je svirala vojaška godba žalne koračnice. Pogreba se je udeležilo veliko duhovnikov, častnikov in drugega občinstva. Vojni kurati iz Ljubljane so bili vsled prometnih ovir zadržani.

Izvenavstrijskim naročnikom. Cenjene naročnike na Ogrskem, na Hrvaškem in v Slavoniji ter v Bosni in Hercegovini, pa tudi v Srbiji opozarjamo, naj nikar še ne pošiljajo naročnin za prihodnje l. 1917, ker še ni docela jasno, kako se bodo v teh deželah naročali avstrijski časopisi. Bržkone jih bo po novem letu mogoče naročiti in plačevati samo pri domačih ogrskih ozir. bosenskih poštinih uradih.

Letošnji Božič pade na brezmesni dan (ponedeljek); kranjska vlada je dovolila, da se sme takrat vendarle oddajati in uživati meso.

Umetnost. Župnijska cerkev v Ribnici je dobila krasno izdelana, nova tabernakelska vratca, ki bodo farani lahko nanja ponosni, delo je izvršil domači pasar g. Iv. Kregar v Ljubljani.

Sijajen uspeh. Teden »Rdečega križa« (od 21. aprila do 7. maja 1916) se je nenavadno dobro obnesel. Računi so sedaj zaključeni in izkazujejo skupno vsoto 6 milijonov 89.781 kron. Dve tretjini tega kapitala so dobila deželna in pomožna društva »Rdečega križa«; ena tretjina pa odpade na deželne vojnopomožne urade za mladinsko skrbstvo. — Kranjska dežela ima v izkazu častno mesto, kajti nabrala je sama 226.986 K.

Huda kazen. Oblastveni možje večkrat pogledajo zlasti v Ljubljani po kuhinjah, če je ob brezmesnih dneh vse v redu. Pri nekaterih gospodinjah je bila zadrega. A hujše je na Dunaju. Nedavno je prišla policijska komisija v kuhinjo neke bogate gospe, ki je — v petek — prazila debelo gos-

ko. Izgovorila se je, da je namenjena za drugi dan. Može so verjeli, ker so bile druge jedi postne. Po odhodu komisije — je bila seveda gostija z dobrodušičo gosko. Dve uri nato pride komisija nazaj; a našla ni drugega, nego obrane kosti. Bogati gospe so naložili 5000 K globe!

Vžigalice »Slovenske Straže« imajo pravico rabiti ovoj z belo, modro, rdečo barvo.

Nesreča. Dne 24. okt. se je peljalo več oseb s semnja v Novem mestu. Na klancu blizu Mačkovca je odpovedala zavora, voz se je zaletel v breg, tako da so vsi potniki padli z voza. Obč. načelnik Ivan Kramarič s Suhorja si je razbil črepinjo in drugi dan umrl; njegova žena ima zlomljeno nogo in roko; dve osebi sta poškodovani.

Nesrečna smrt. Utonila je v Poljanski Sori 53 let stara Marija Tome, uslužbenka kmetijskega konsumnega društva v Zireh. Rajna je bila svojedobno dijaška gospodinja v Kranju ter je svoje premoženje razdala večinioma revnim dijakom.

Silna burja je divjala po Istri v noči od 20. na 21. oktobra, pa tudi še naslednji dan. Ozračje se je občutno ohladilo.

Vojaške novice.

Pozdravi. Srčne pozdrave pošiljajo slovenski topničarji iz snežnih koroških pogorij vsem slovenskim dekletom in mladeničem in sploh vsem domačinom: Ognjičar Josip Prihovec, Britof; desetnik Fr. Cimerman, Ljubljana; predmojster Ivan Matjašič, Ptuj; Luka Podakar, Kranj; Leopold Ličen, Rihemberk; Fr. Mihelc, Brje; Janko Filipič. — **Vsem bralcem »Domoljuba«** pošiljajo srčne pozdrave slovenski fantje 17. pp.: Henrik Meglič, Ant. Vojnik, Jan. Kozar, Ant. Jakopič, Franc Tihel. — **Iskrene pozdrave** pošiljamo vsem bralcem »Domoljuba« slovenski fantje 17. pp. iz Borovelj na Koroškem. Tudi tukaj govore slovenski jezik; ali tega nič ne razumemo; zato težko pričakujemo naš jezik, ki je v »Domoljubu« in ki ga z veseljem sprejmemo, kadar pride. Kdor hoče Slovenec biti, mora »Domoljuba« dobiti. Inf. Jožef Samsa, Spod. Retje; Ivan Zajc, Soteska pri Ljubljani; Janez Bezjak, Ljubljana; Alojzij Dobrin, Tržič; desetnik Ivan Rupl (Hrv.). — **Pozdrave vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«** pošiljamo slovenski možje s snežnih gorá koroške fronte, kjer se nahajamo na čez 2000 m visokih gorah že celih 16 mesecev. Zupanc Maksim iz Celja, Žerovc Matko z Bleda, Franc Verstovšek iz Celja. — **Pesrčne pozdrave** pošiljamo dolenski fantje leskovške dekanije očetom, materam, fantom in dekletom s tirolskih planin; Brata Alfonz Urbanč, četovodja, Janez Urbanč, desetnik; Janez Kerin, desetnik, bivši strežnik v deželni bolnišnici v Ljubljani; Janez Žnideršič, desetnik, Janez Arh, inf.; Martin Trobentar, računski podčastnik; Franc Bogolin, narednik; brata Jožef in Alojzij Rožanc, Janez Bizjak, četovodja. — Srčne pozdrave z visokih, zasneženih

tirolskih hribov pošiljajo fantje 17. pp. pri oddelku strojnih pušk vsem domačim in bralcem in bralkam »Domoljuba«: Desetniki: Zidar Franc, Trbovlje; Oblak Ivan, Lučine nad Škofjo Loko; Markič Anton, Gor. Bela; Inf.: Sink Martin, Brode pri Škofji Loki; Krek Franc, Sv. Lenart nad Škofjo Loko; Triplat Ivan, Zirovnica; Bečan Ivan, Verje; Florjančič Franc, Gor. Karteljevo; Beljan Ivan, Fara; Vidmar Jožef, Rožnik Franc, Goričane; Durn Anton, Gradiše; Kovačič Franc, Dol. Mohorovec; Golob Jožef, Bratkovič Jožef, Gazvoda Franc, Močnik Andrej, Domžale. — Štirje Janezi smo se zbrali, zakurili pod smreko, da si ogrejemo otrple ude. Dobro se zabavamo in se spominjamo veselih uric, ki smo jih preživeli v krogu svojih prijateljev, slovenskih fantov ter jim kličemo: Na skorajšno svidenje! Vsem cenjenim bralcem »Domoljuba« iskren pozdrav! Četovodja Andr. Komočar, enol. prost. Ivan Kapus, poddes. Joško Bukovec, Naglšek Jakob, K. Matko. — **Prisrčne slovenske pozdrave** pošiljamo s sneženokalnatih pečin vsem slovenskim staršem, fantom dekletom ter čitateljem »Domoljuba« slovenski fantje 17. pp. oddelke strojnih pušk, Vidko Gorenc, št. Peter pri Rudolfovem, Franc Slančičar, št. Vid pri Zatičini; Franc Ciperle, Komenda; Alojzij Hribar, Sv. Križ pri Kostanjevici; Ivan Rodič, Škocijan; Ivan Bukovec, Sv. Vid pri Toplicah, Franc Brsan, Kostanjevica.

Nabiranje mladeničev, ki leta 1917. izpolnijo 18. leto, bi moglo biti po § 14. črnovojniške naredbe že prve dni januarja 1917. Kdaj bo prebiranje, še ni znano, dasi so imeniki na Dunaj pristojnih, l. 1898. rojenih mladeničev že gotovi. Tako naznaja »Arb. Zeitung«.

Lepo sliko (fotografijo) so poslali uredništvu »zibcenarji« tam nekje z visokih hribov. Opisali je ne bomo, ker jo bomo enkrat prihodnjič priobčili v našem listu. Samo toliko povemo, da so naši vojaki naslikani z »Domoljubom« v roki, ki se nje ga napis prav dobro razloči. Pristavili so: »Velec. Domoljub! Vedno z veseljem čakamo onega srečnega snidenja s Tabo! Le pogledj, kako se zabavamo, ko Te dobimo. Torej na skorajšno svidenje zopet! Vdani naredniki Bogolin Ferd., Senica Franc, Major Fr.

Župnik - infanterist. Koroški župnik Hani Maierhofer nam je poslal z bojišča dopisnico z zanimivo sličico, ki bi bil Italijan nanjo zelo hud, če bi mu prišla v roke. Zmaj piha jezo na alpinca, ki se tako prestraši, da mu odleti perjasta čaka in mu stoji lasje, kakor ježeve bodice. — Napis:

V Celovcu bo zapustil preje železni »lintvern« prostor svoj, kot vdrl bo Italijan čez meje. Opekel se bo, da bo jo!

Padel je na italijanskem bojišču dne 12. okt. t. l. hrabri četovodja Franc Skubic, posestnik v Paradišču pri Šmarji, Dolensko. Njegovo smrt obžaluje cela stolnija kakor tudi vsi ostali sotovariši, posebno pa njegov najzvestejši prijatelj Josip Podgorelec, četovodja. Čast njegovemu spominu, pokoj duši!

Železni zaslužni križec sta zaslužila po dveletni vojni službi Janez Uranič (sedlar) in Franc Novak (kovač). Odlikovanca pozdravljata vse gorenjske fante in može, dekleta in žene ter tudi svoje starše.

V tolažbo vsem, ki pogrešajo svoje, naj bo obvestilo, da se je po dolgih 18 mesecih oglašil iz ruskega ujetništva Karel Zupancič, doma iz Vač pri Litiji. Piše, da je zdrav. Domači so ga že objokovali kot mrtvega. Pismo je hodilo tri mesece. — Po dolgih dveh letih se je oglašil iz ujetništva na Ruskem A. Škrabar, doma iz D. Repna št. 20. — Oglašil se je iz ruskega ujetništva Franc Koren (rodod. Štajerc) svoji ženi Tereziji na Vače. Pravi, da je zdrav ter pozdravlja vse sorodnike in znanke. Upa na svidenje.

Ce bi bilo komu kaj znano. Ivan Pančur, korporal 27. dom. pešp. je pisal dne 24. sušca 1915 zadnjo karto z gališke fronte. Od tedaj kljub poizvedovanju nikakega sledu več o njem. Za vsako sporočilo bo hvaležna njegova žena s tremi nedoraslimi otroki: Franja Pančur, Trojane 9. — Enako prošnjo ima Katarina Golob, Nevle št. 18, p. Kamnik, ki poizveduje po svojih bratih Karlu in Rudolfu Šuštar ter o nečaku četovodji Karlu Šuštar. — Vojak Leopold Stantič, sedaj v bolnišnici v Lincu (Petrinum, Z. 32, Urfahr-Linz), prosi, če bi kdo vedel za družino Stantič iz Temnice št. 36, naj bi ga o tem obvestil.

Odlikovanje planinca. Za uspešno reševalno delo o priliki pomladanskih plazov je bil odlikovan vodnik S. P. D. Valentin Bertonec iz Mojstrane s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetlinje. Odlikovanec je že 9 mesecev pridržen reševalni postaji neke gorske brigade.

Zopet 384 odlikovanj med slovenskimi polki. Med najnovejšimi vojaškimi odlikovanji je zopet veliko Slovencev. Pri 87. pp. je 262, pri 47. pp. pa 122 odlikovanih slovenskih junakov.

stvo, ki mu previdno prikrivajo ogromne lastne izgube.

8000 avstro-ogrskih invalidov je došlo potom izmenjave v domovino iz Rusije in sicer od spomladi do oktobra. Švedska država je pri tem izkazovala veliko gostoljubnost. Invalidi pa povečini bolj slabo izgledajo.

Med svojimi. Ko je dosegala osma italijanska ofenziva najhujšo srditost, je prišel v bližino bojne črte sam generalni polkovnik pl. Borojevič, da je navduševal svoje bojovnike. Šel je od vrste do vrste in bodril k vztrajnosti.

Podmorski čolni gospodarijo po vseh morjih. Zadnji čas so nemški čolni-potapljači pogreznili 28 norveških prevoznih parnikov. Nemški podmorski čolni so jeli strašiti celo na Lednem morju. Pravijo, da jih križari ondi kakih deset.

Strahovi v zraku. Dne 22. oktobra je bila pa res pravcata vojska z zračnimi brodomi nad bojiščem ob Sommi. Nemški letalci so napravili samo ta dan čez 500 poletov ter bili zapleteni 209krat s francoskimi zrakoplovci v hude boje. Sovražnikom je bilo izbitih 22 letal; 11 so se jih polastili Nemci.

Porazi Romuncev so zbegali vse entento. Francoski ministri se posvetojujejo, kajti tepena romunske armade jim je zmedla ves račun; romunskim četam je bila namreč odmerjena zelo važna vloga. — Poslaniki v Bukareštu so vse pripravili za odhod. — Laški listi zabavljajo, češ, da je ententino vodstvo nesposobno in prepočasno. Prebivalstvo v Romuniji se umika. Na kronskem svetu v Jasiju so sklenili Romuni, da žrtvujejo in prepuste Vlahijo.

Plen v Konščanci, ki so jo zasedle naše zavezniške čete, je sila razveseljiv: Zakladi moke so neprecenljivi. Na železnici je zajetih 500 vagonov in mnogo lokomotiv; dalje več polnih petrolejskih nabiralnikov, polna skladišča in mnogo ladij.

Od sile blaga in živeža so pustili bežeči Romuni in Rusi v Konščanci. Žita in moke je toliko, da bi se s to zalogo celo leto mogla preživiti vsa balkanska armada. Neizmerne so tudi zaloge petroleja in bencina. Zaplenjenih je tudi 40.000 ton bencina, ki je bil namenjen za entento. Take novice so za sedanje razmere dvakrat razveseljive.

Razne novice.

Umrli je posestnik g. Jakob Blažič na Selu pri Zireh. Njegov sin Franc, ki se ni mogel udeležiti pogreba, sporoča to zanj žalostno novico v »Domoljub« z Ogrskega, da tako pokaže ljubezen do svojega očeta.

Za slovenske dijake-begunce bodo otvorili gimnazijske tečaje in zavod v Kromerizu na Moravskem. Prostora bo za 100 dijakov; revne bo vzdrževala vlada. Poučevali bodo profesorji, ki so pripadali slovenski gimnaziji v Gorici. — Takozvane zaposlovalne tečaje ima-

jo slovenski dijaki tudi v Trstu, ki uspevajo jako dobro, dasi v skromnih razmerah.

Kako bo s prehrano? Predsednik državnega urada za prehrano vitez Keller pravi, da se bomo prebili skozi vojsko. a treba bo z živili kar najbolj strogo varčevati. Skrbelo se bo, da se bodo vse odredbe kar najvestneje izpolnjevale. Predpisi se bodo po potrebi še poosttrili. Ako denarne kazni ne bodo pomagale, bo treba seči po zaporu. Z gotovimi živili n. pr. s kavo, čajem, bo treba prav previdno gospodariti.

Borojevičeva cesta. C. kr. komisar v Trstu je odredil, da se imenuje odslej cesta Belvedere, ki vodi na Kras, »Borojevičeva cesta«; ulica Caserma pa »Nadvojvode Jožefa ulica«.

Civilno poročen je bil baje rajni ministrski predsednik grof Štirck. Poročil se je v Nici samo civilno; njegova žena Hermine Fuchs je bila namreč židinja. Štirck je skrival, da je oženjen. Od poučene osebe se čuje, da ta govorica ni resnična.

Železniški davek, ki ga bomo dobili tudi v Avstriji, bo znašal približno 20%. Zadel bo v enaki meri državne in zasebne železnice.

Morilec dr. Adler je bil prepeljan v preiskovalni zapor dunajskega deželnega sodišča. Morilec je popolnoma miren, pač pa nekoliko potr. — Dunaj se zaradi umora Štirckovega baje ni preveč razburjal. Hudodelstvo so Dunajčani sicer ostro obsojali, drugega vznemirjanja pa ni bilo, kajti Štirck ni bil kaj priljubljena oseba, obenem je pa hitro prišla na površje misel: »sedaj bo pa sklican državni zbor in Dunajčanom se bo bolje (?) godilo.«

Splošna volilna pravica. Mestni zastop v Budimpešti je z veliko večino sklenil, naj se prihodnje volitve izvrše na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice. Ni pa še znano, kakšnega mnenja je vlada.

Velika kazen. V Olomucu sta bila obsojena tovarnarja Heller in Hussler, ker sta za neprimerno visoke cene prodajala volnene izdelke, za čedno vsotico 100 tisoč kron. No, pa bosta še izhajala, saj sta zaslužila malenkost treh milijonov kron.

† Nadškof Menini. V Sofiji je 14. okt. umrl katol. nadškof Robert Menini. Pokojni vladika je dosegel lepo starost 79 let. Po rodu je bil Hrvat iz Splita v Dalmaciji. Zanimivo je, da je bil Menini poprej odvetnik na Dunaju, potem je pa stopil v kapucinski samostan. Pokojni se je veliko trudil za združenje Bolgarov z Rimom. — Njegov naslednik je domaćin Vinko Pejev.

Lepa poteza. Francoski general Joffre je vester katoličan; živi prav redno ter je veselega značaja. Zanimivo je pa, da tudi sedaj ob tolikem delu prebere vsako jutro kratek odstavek iz sv. pisma.

Premoga ni. Na Italijanskem je silna zadrega za premog. Vsled pomanjkanja kamenitega oglja so ustavili kar 2000 železniških vlakov.

Riževa letina na Bolgarskem dobro obeta. Pričela se je žetev.

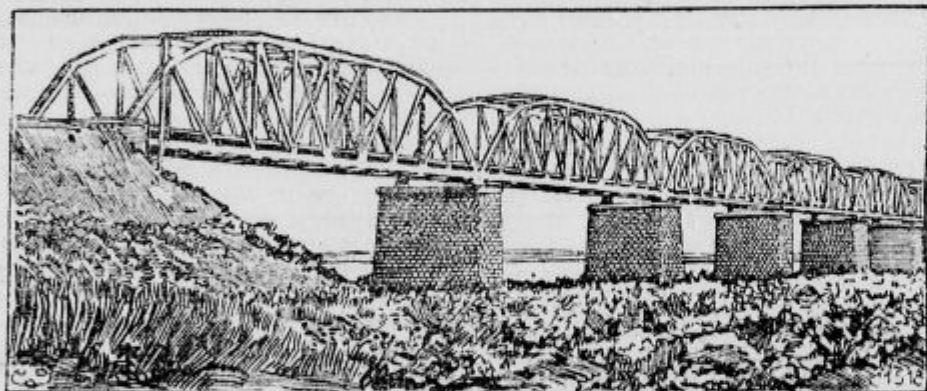
Obsojen minister. 21. oktobra je bila v Sofiji zaključena sodna razpra-

va proti bivšemu bolgarskemu ministru Genadijevu ter 38 sodrugom. Ob dolženi so bili veleizdaje in zarote v prid Rusiji. Genadijev je obsojen na 10 let prisilne delavnice, drugi pa na 8 let; 20 obtožencev je bilo oproščenih.

Dopisi.

Z Breznice. Dne 22. oktobra je umrla občepoštovana gospa Doroteja Zupan v visoki starosti 90 let. Bila je žena po vsi Gorenjski znanega lesotričarja in posestnika g. Tomaža Zupan. Pred osmimi leti sta obhajala v krogu svojih sinov in hčer, vnukov in vnukin biserno poroko; čez dve leti bi železno. Toda Bog jo je poklical preje po zasluženem plačilo. Blag ji spomin!

Trebnje. Malokdaj se kaj sliši iz našega kraja; saj tudi ni čudno, ker nas je skoraj vse zapustilo in šlo brant našo lepo domovino. Žene in otroci se pa mučijo dannadan, da pospravijo letošnje pridelke, ki so — hvala Bogu — prav dobri. No, pomagajo nam pa tudi vojaki, ki prihajajo na dopust. Hvala Bogu, da jih še dosti imamo in celo takih, ki so od začetka mobilizacije na bojišču, pa so še vedno zdravi. — Nedavno je prišel na dopust tudi Franc Slok iz Prudofa, ki se je vojskoval od prvega početka, a je še zdaj zdrav in čvrst. Doma se je oženil, potem se je pa zopet povrnil pod orožje. Bog ga ohrani!

Most čez Donavo pri Črni vodi — sedaj porušen.

Pulj. (Zahvala.) Požarna bramba v Semiču je priredila 17. septembra igro v prid vojakom na bojišču. Od dohodka omenjene veselice smo bili vsi vojaki (Semičanje) obdarjeni s tobakom, kar nas je zelo veselilo. Na tem mestu kličem v imenu drugih tovarišev: Najprisrčnejša hvala društvu, vsem dekletom iz Semiča, ki so sodelovale kot igralke, ter gospodom, ki so sodelovali pri igri in se potrudili, da bi nam, na bojišču se nahajajočim vojakom malo veselja napravili. — Tom. Hönigsmann, prednoster.

Listek

Iz časov čarovnic.

Črtica iz naše preteklosti.

Spisal Podgoričan.

(Dalje.)

Potem sem jo pa imela, kajpada, samo jaz na glavi, ker se mi je smilila. O, da sem bila tako neumna! Dan na dan je hodila k meni jokati in vpraševati me, kako naj ukrene, da bo prišel

tisti Andrej. Tolažila sem jo, kakor sem vedela in znala, da naj počaka, da bo že prišel, ako še kdaj misli na ženitev in tako naprej. Toda vsa tolažba in nasveti niso nič pomagali. Meni je bilo pa tudi težko, poslušati vedno ene in iste reči; in da bi imela mir, sem jo vprašala, ako ima kak kosček njegovega oblačila; z njim, sem rekla, bi se dalo tako narediti, da bo prišel Andrej nazaj, ako je le še živ; če je pa mrtev, da se ji bo prikazal z onega sveta. Ne vem, kdo mi je pravil, da se dá tako narediti. »I, seveda imam,« mi je rekla vsa v veselju. »Precej grem iskat.« In šla je domov in prinesla tisto ruto, ki ste mi jo prej pokazali, ki pa ni bila tako »nagravžna« kakor je sedaj. Prinesla mi jo je in rekla: »Vzela sem mu jo, ko še opazil ni, da sem jo imela za spomin; in ko ga je predlanskim tvoj mož ostrigel, sem pobrala nekaj njegovih las, saj veš, kako lepe črne kodre ima, in sem jih imela zavite v tej ruti.« O, ti tica! sem si mislila in sem rekla: pa še tiste kodre prinesi, bo še bolj pomagalo. Pa mi jih je res prinesla. In potem sem ji velela: — kakor rečeno, ne vem, kje sem to izvedela — Lucija,

to lepo rdečo ruto, ki jo je Andrej nosil zavezano za vratom tako, da so se njeni konci greli na njegovih prsih, nesi na kako topolo. Njeno listje nemirno trepetala tudi takrat, ko noben veter ne igra; to bo pomagalo! Andreja se polasti potem tak nemir, da se vrne nazaj. In da bo še hitreje pomagalo, zaveži v ruto tiste črne kodre, ki so rastle na njegovi glavi. Ni spak, da bi to ne pomagalo! Oh, ko bi jo bili vi, gnadliivi gospod sodnik, videli, kako se ji je kar samo smejalo. Kot bi trenil, so bili lasje v ruti, ki jo je ročno prevzela. Potem je pa še rekla: »Ljuba moja Mahnečka, ti si me rešila! Bog ti povrni! Nikoli te ne bom pozabila! Ustregla ti bom, kakor in kadar bom mogla.« No, in potem je šla in je nesla tisto ruto z lasmi na topolo in čez nekaj dni potem je pa toča pobila; kaj se je še potem zgodilo, pa itak še bolj natanko veste kakor jaz. Rečem pa, gospod sodnik, gnadliivi, hočem reči: Bog mi je priča, da nisem nikdar rekla in mislila, da bo iz tega toča nastala. Če bi bila jaz količkaj slutila, da je kaka nevarnost zaradi toče, bi jaz kaj takega Lu-

ciji ne bila svetovala nikdar, ako bi bila še tako jadikovala in koprnela. Tako vidite, gnadliivi gospod sodnik, da sem jaz nedolžna pri tej stvari. Hotela sem storiti dobro, sedaj imam pa to za dobroto.

Mahnečka se je nakremžila in iztisnila nekaj solz, da bi vzbudila sodnikovo sočutje.

Sodnik je izvedel dovolj. Ves dogodek mu je pokazal, kako je ljudstvo vdano vražam. Točo delajo coprnice in če se ženin kuja, se cunja na drevo obesi, pa pride nazaj. Ej, kdaj bodo ljudje pametni in vedeli, da se brez volje božje in proti nji nič ne zgodi na svetu.

»Ti si vražarica!« izpregovori sodnik. »Sama si vdana vražam, poleg tega pa še napeljuješ druge. Lucijo Rotarjevo si ti zapeljala, ti si jo pohujšala in skoraj bi bila imela njeno smrt na vesti. Kazni si vredna in potrebna v strah in svarilo drugim, ki tudi tiče v vražah.«

»Torej bom obsojena! Zakaj?« vikne Mahnečka in plane proti sodniku. »Jaz sem nedolžna kakor jutranja rosa!«

»Zapeljala si Lucijo Rotarjevo, ki je tudi kriva, da je nesla tole cunjo na topolo z znanim namenom, namesto, da bi ji rekla: Moli in pametna bodi! Vsa vas sedaj misli, da sta naredili točo. Kazni sta vredni! — Odvedite jo!«

Mahnečka zajavka in se brani ti z biričem.

»Izpustite me! Izpustite me! Jaz sem nedolžna! — Jaz nisem naredila toče! Usmilite se mene in mojih otrok!«

»Kar tja v en dan te niso veleli zapreti gospod sodnik!« zamrmra purgar Obrstar, jo krepko prime ter potisne skozi vrata.

(Dalje.)

Vseh mrtvih dan.

Vseh mrtvih dan... Spomin je vseh, ki se od nas ločili po zemeljskih so težkih dneh. Glej, v božji njivi po grobeh so se porazvrstili.

V koticu, malem pod zemljo počiva trup zemljana; tam solze gorke v grob teko in prošnje tihe gor v nebo vseh mrtvih dan zarana.

Očeta že zapustil sin in mož je tožno vdovo. Za carja daleč sred ravnin junak je padel; nanj spomin nam zbujata tožnost novo.

Rudi pod ognjem se ravan; za bojem v mirni trati vojak je našel grob hladan; zasvetil mu je dan krasan, v neba višavi zlati.

1v. Gruden.

Slike in črtice z bojišč.

Vojak tolaži starše, ki pogrešajo svojega sina.

S sočutjem Vam pišem te vrstice. Vprašam Vas, če ste že kaj izvedeli natančnega o Janezu. Ako ne, prosim, ne bodite preveč žalostni, saj brez volje božje se nič ne zgodi in še las ne pade z glave, pravi sv. pismo. Če je padel, je dal svoje življenje kot junak za cesarja, domovino in za Vas. Sam Zveličar je rekel: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu kar je božjega.« Mi dva z Janezom sva prisegla pred štirimi leti zvestobo cesarju in domovini, zato je najina dolžnost braniti naše drage pred sovražniki zlasti v teh težkih časih. Ne bodite žalostni, ker to škoduje Vašemu zdravju, a ne pomaga nič. Res imamo na tem svetu težke križe, vsak po svojem stanu; toda misliti moramo, kaj se je godilo pred devetnajststo leti na gori Kalvariji! Na križu je visel Sin božji; pod križem je stala Mati božja v žalost zatopljen, ko je videla svojega Sina v strašnih bolečinah na križu umirati. Kakor je On trpel iz ljubezni do nas, moramo mi trpeti iz ljubezni do Njega. Mi moramo govoriti: »Gospod, tukaj žgi in tepi, samo da v večnosti prizanesesh!« Z Janezom sva se poslovila od Vas pred štirimi leti. Jaz že dolgo ne ostanem tukaj, ker treba je zopet na bojno polje. A grem z veseljem; nič se ne bojim, četudi dam življenje za milo domovino. Če padem, padem kot junak. Res je obilo solza po svetu, pa nas tolažijo besede Gospodove: Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi. In to tolažbo želim tudi Vam in Vas iz srca pozdravim Alojzij U...

Poletel bi na jug ...

Volinija, 29. avg. 1916.

Vojak Franc Šinkovec piše svoji materi izpred Kovele v Voliniji:

Ljuba mama! Hočem Vam danes, ker imam priložnost, malo več pisati, kot po navadi. Upam, da Vas bo našlo moje pisanje še vse pri najboljšem zdravju. Kar se mene tiče, sem se doslej še zmirom mogel veseliti ljubega zdravja, ki je posebno na mojem mestu neprecenljiv dar božji. Dokler sem še zdrav, mi je tudi vse drugo lahko.

Zopet so začele pihati hladne jesenske sape po teh nepreglednih ruskih ravninah. Vidi se, da se bo toplo poletje skoro poslovilo od nas, ker tudi ptice selivke: divje gosi, divje race in pa dolgopete štokrlje, katerih živi po tukajšnjih močvirjih ogromno število, se že zbirajo v jate in krdela in se pripravljajo na odhod tja proti daljnemu jugu. Mi pa še čakamo, kdaj nas reši smrt iz te žalostne, po pravici rečeno, solzne doline. Kako si jaz želim par takih krepkih »habatnic«, da bi se mogel vzdigniti v zrak kakor štokrlja! Poletel bi brez odmore, brez jedi in pijače tja proti domovini, dokler bi se ko-

nečno ne vsedel na domačo streho. Ker pa to ne more biti, bom pa le moral potrpežljivo čakati, da mi poveljstvo podpiše prosto vožnjo po železnici od mesta Kovel na Ruskem pa do Sinčevasi na Koroškem. Kadar se to zgodi, bom vesel zavriskal »Živijo urlaub!« Le počakajmo in potrpijmo, kar še ni, pa še bo; če je božja volja, se že še vidimo doma. Ako še dobivate »Domoljuba«, bi Vas prosil, ko ga preberete, mi ga pošljite na moj naslov, ker ga zelo rad prebiram. Ob sklepu Vas prisrčno pozdravlja vaš sin Franc.

Nagrobница.

Pisma angeli nosite
tja na daljno bojno plan,
tja pozdrave položite,
kjer mnog grob je izkopan.

Pismo bratu bi poslala,
ki po njem oko solzi,
da tako bi žalovala
tam, kjer v Bogu mirno spi.

Milo toži v žali žena;
Mož njen v boju padel je.
Zdaj na svetu osamljena
še za grob njegov ne ve.

Mati se po sinu joka,
Bog v nebo ga je sprejel.
Starcu tuže srce poka,
Saj edinca je imel.

Še vojak tam v dalji tava,
žalosten, pobit, potrj;
duh le k ženi dobri plava,
ki pobrala jo je smrt.

Sin spominja se očeta,
ki v Gospodu je zaspal;
rad bi kakor druga leta
luč na grobu mu prižgal.

Bratec sestro, sestra brata
rada videla bi še;
a zaprta večna vrata
so. Zaman so vse solze.

Prošnjo angeli so čuli,
željo spolnit že hite.
Iz nebes so k nam pripluli
voljo božjo sporoče:

»Obhajila, svete maše
duše v vicah tolaže,
in obenem duše vaše
v lepih čednostih krepe.

Ko pa pride dan vstajenja,
vsi grobovi se odpro;
takrat bo pa čas združenja,
ko dospemo vsi v nebo.

A. Š. Gorenjka.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Še nekaj o prešičjih cenah. Lahki prešiči se plačujejo zdaj po 4 K 20 v., težki po 5 K 40 v. Ker je letos težkih prešičev zelo malo, menijo kmetje, da se jim velika krivica godi. Mesarji pa pravijo, da nimajo lahki prešiči špeha, ki je zlasti v sedanjem času zelo dragocen. Da bi se napravil natančen dokaz, kako se izplačajo lahki in težki prešiči, je napravil dr. Standfuss v Berlinu letos natančen poskus pri tovarni za konzerve Heinemann & Hanka. Ta tovarna porabi prav vse od prešiča, kar je užitnega.

Tovarna je kupila za ta poskus 34 lahkih prešičev, ki so tehtali zaklani skupno 1825 kg, torej vsak 53'7 kg. Plačali so 1 kg po 2'25 M, torej dali za vse 4106'25 M. Tovarna je kupila tudi 34 težkih prešičev, ki so imeli zaklani 3811 kg, torej vsak 112 kg in dala zanje 9146'40 M, 1 kg po 2'40 M. Oboje so razsekali in napravili konzerve: meso v juhi, klobase in mast. Lahki prešiči so dali 233'45 M čistega dobička ali 5'69% založenega denarja, težki pa 249'80 M ali 2'73%. Lahki so se še enkrat boljše sponesli, čeprav so se le 15 fenigov (okoli 18 v.) cenejše plačali kakor težki. Pri nas mora biti pri tovarnah prav enak rezultat, za prebivalstvo pa pride v poštevedredilna vrednost. Najboljše bo torej, da se natančno držimo budimpeštanske navade, kakor jo je določilo ministrstvo. Drugod se pritožujejo čeznjo, pri nas pa kmetje še želijo, da bi se vsi po njej ravnali. — Kako je pa s komisijonarji ali pooblaščenici deželnega mesta? Pooblaščenici so kupovali za vojaštvo, ki tudi potrebuje veliko mesa in slanine. Seveda to ni prava rekvizicija. Vsak tak pooblaščenec mora kupiti prešiča, kakor ga je popred vsak kupec kupil. Isti pogoji, kakor za veljavnost drugih kupčij, veljajo tudi za te. — Ako se pa ne bi posrečilo dobiti zadostno množino prešičev, se bo seveda morala rekvizicija vpeljati, kjer se bodo prešiči cenili. Podlaga bodo najvišje cene, kakor jih je ministrstvo določilo.

Mast in zopet mast. Veliko zbejanja je napravila govorica, da se bo za vsakega človeka smelo porabiti le nekaj malega masti tudi na deželi. V mestih že zdaj dobi vsak nekaj masti na karto. Dozdaj še ni bila izdana nobena vladna odredba v tej stvari. Na prvi sluh o taki odredbi bi povsod poklali vse težje prešiče. Ljudje bi bili v strahu, da ne bodo mogli živeti, če bi se izdale naredbe, ki same kažejo strah. Poklali bi tudi take prešiče, ki bi jih drugače gotovo prodali. »Čemu mi bo denar, saj ga ne morem jesti.« Višji gospodje tudi dobro vedo, da je treba kmeta pri dobri volji ohraniti. Zdaj postaviti zavornico pitanju, bi bilo res malo čudno. — Treba je še nekaj drugega pomisliti. Če bi se kmetom določilo premalo masti, bi si primanjkljaj skušali nadomestiti z mlekom. Že zdaj

se doma porabi veliko več mleka, kakor se ga je pred vojsko. Ako bodo imeli kmetje zase premalo masti, bodo tem več mleka doma porabili. Mesta bi dobila mleka še veliko manj, kakor ga sedaj dobijo. — Če bodo cene prešičev visoke ostale, bodo kmetje sami radi prodali, kar se bo dalo pogrešiti.

Dajatev krompirja. Nekateri so vprašali, zakaj je le pol kilograma krompirja določenega na osebo, ko vendar na kmetih vsak človek trikrat toliko krompirja poje. Tudi za prešiče ni zadosti 200 kg, da se izpita. Vse to je res. »Domoljub« bi rad vsem privoščil dosti krompirja in zraven debele prešiče, toda on nima pravice dajati postav. Hotel je le pojasniti, koliko se sme največ od enega gospodarja zahtevati. Slišali smo, da je mnogo županov veliko preveč zahtevalo. Neki žitni komisijonar je menda celo grozil: »Ako ne bote dali vsak po 500 kg krompirja, bomo kar z vozovi prišli in pobrali.« To so prazne grožnje. Kakor smo rekli, se mora vsakemu pustiti, kar rabi za dom, za seme in za žival. Tega mu ne more nobeden vzeti. Nekateri so se dali prestrašiti in so dali. Tolaži naj jih misel, da so tudi v mestih zelo potrebni. Velika večina gospodarjev in gospodinj je pa razumela »Domoljubov« nauk. Niso se dali prestrašiti in so krompir, kolikor ga nujno rabijo, obdržali. Prihranilo se je kmetom na tisoče stotov krompirja.

Prehrana po deželah naših sovražnikov. Naše sovražnike skrbi, kako se bodo letos preživili. Navadno se je vsako leto v Evropo vpeljalo 1 milijon vagonov pšenice. Okoli pol milijona vagonov pšenice je prišlo iz Rusije in balkanskih dežel, druga polovica iz Amerike, Avstralije in Indije. V sled vojske ne dašta nič ne Rusija in ne Balkan. Lani je še šlo, ker je imela Amerika tako letino, kakor še nikdar poprej. Letos je tam slaba letina, onih 500.000 vagonov, ki so iz Evrope prihajali na zahod, ne bo skoro mogoče nadomestiti. Tudi tujni grozi lakota in vedno hujša druginja.

Švedsko maslo — in Anglija. Švedi so letos prodali v prvih petih mesecih na Angleško le 877 stotov masla. Leta 1915. so ga prodali v istem času 64.102 stota. Angleški kramarji so zaradi tega silno hudi. Pravijo, da je treba Švedom maslo za zmeraj odpovedati in da naj ga tudi po vojski sami jedo. Ker je masla v Nemčiji manj, ga Nemci dražje plačajo, kakor Angleži. Pametni ljudje so tudi na Angleškem spoznali, da se je blago vedno tja prodalo, kjer se je dražje plačalo.

— Deželno mesto za krmila nujno oporja stranke (županišva in dr.), da je treba pri mlinih nakazane otrobi takoj odzvzeti, da pokažemo res tisto nujno potrebo, ki se poudarja nasproti Centrali za krmila na Dunaju. Glede otrobov je še povedati, da se od strani »Deželnega mesta za krmila« otrobi samo nakazujejo in da morajo stranke, katerim se nakažejo, same

vse potrebno ukreniti, da jih čimpreje dobe.

Dobrodelna pisarna v Ljubljani dobro posluje. Od časa, kar je odprta, je rešila že blizu 300 raznih vlog. — Iz mnogovrstnega gradiva, ki prihaja v pisarno, se razvidi, kako potrebna je bila ta naprava v teh težkih časih. Prošnje za razne podpore ter povpraševanja po pogrešanih vojaki se množe.

Tu vidimo odprte rane, iz katerih krvavi naše dobro ljudstvo, potrebno duševne in gmotne pomoči. Skrb za drage svojce, ki se nahajajo na raznih bojiščih v vedni smrtni nevarnosti, a še celo za one, o katerih že mesece in mesece ni sledu, — je tolika, da se ne da popisati. Marsikatera vroča solza kane na tla pisarne iz oči trpeče matere, žene in sestre.

Pisarna je na roko skrbečemu ljudstvu ter ima že tudi nekaj lepih uspehov. Še več jih bo, ko bodo prošnje in poizvedbe, ki izhajajo iz njenih prostorov na vse kraje, ugodno rešene, kar seveda ni tako hitro.

Našemu dobremu ljudstvu v tolažbo bodi povedano, da se sme z vsem zupanjem obračati do nje v katerikoli zadevi, ki zahteva dobrodelne pomoči.

V švicarji so s kavo dovolj založeni. Švicarski listi pišejo, da je od maja do septembra 1916 dobila Švica iz držav četverosporazuma okroglo 880 vagonov kave. Bomo menda že tudi mi kaj deležni.

Za naše gospodinje.

Pesa in korenje. Pari surovo korenje in kuhano peso skupaj v eni posodi; kuhaj posebej zelen ali suh grah in ga primešaj, ko je mehak. Na grahovi vodi raztepi dve žlici moke in smelane in žlico redilnih drož, primešaj parjeni zelenjadi in kuhaj še deset minut. Naredi se lahko juha; če je bolj gosto, se pa porabi za prikuho.

Zelene paradižnike mečejo nekateri kar v gnoj. Pa ta sad dozori tudi, če ga denes za peč ali zapreš v zaboj. A tudi zelene rabijo za mezo, ki je slastnejša, nego iz vsakega drugega sadja. Naredi se takole: Obriši paradižnike, razpolovi jih in kuhaj v lončeni ali v emajlirani kozi. Kuhane paradižnike pretlači, deni na kilo pretlačene zmesi 30 dek sladkorja in kuhaj, dokler se ne zgosti; naloži nato vročo mezo v posode in zaveži s pergamentom. Da posoda ne počni, jo ovij z mokro oterajo.

Tedenska pratika.

Petek, 3. novembra: Sv. Hubert, škof. († 727.) — Sv. Viktorin, škof. — Sv. Ida, kr. († 1230.)

Sobota, 4. novembra: Sv. Karel Boromejski, kardinal. († 1584.) — Sveta Modesta.

Nedelja, 21. pobinkoštna, 5. novembra: V evangeliju se bere prilika o kralje-

vem obračunu. — Praznuje se god sv. Placida, muč. († 546.) in sv. Čaharija.

Ponedeljek, 6. novembra: Sv. Leonard, pušč. († 559.)

Torek, 7. novembra: Sv. Prosdocim, škof. — Sv. Vilibrord, škof. († 739.)

Sreda, 8. novembra: Sv. Engelbert, škof in muč. († 1225.) — Sv. Bogomir, škof. († 1118.)

Četrtek, 9. novembra: Sv. Božidar (Teodor) muč. († 306.)

* * *

Solnce vzhaja ob 7. uri, zahaja ob 4. uri 32 minut.

Luna polna 9. novembra ob 9. uri 18 minut zvečer.

* * *

Sv. Ida.

Ida s priimkom Togenburska je bila plemenitega rodu, rojena na gradu Kirberg pri Ulmu. Ko je dorasla, so jo starši dali za ženo grofu Henrik Togenburskemu (v švicarskem kantonu šentgalskem). Z junaško potrpežljivostjo je prenašala trpljenje zakonskega jarma pod oblastjo jezavega moža. Iskala je tolažbe v molitvi in v dobrodelnosti. Obiskovala je osebno reveže ter jim donajala darov.

Nekoč je pustila Ida na mizi svoj poročni prstan. Ker so bila okna odprta, se je prikradel tatinski krokar v sobo ter odnesel prstan neopaženo v svoje gnezdo. Ida se je bala moža ter mu ni upala svoje nesreče razodeti. Kmalu nato pa zasledi sluga Kuno prstan v krokarjevem gnezdu, ga natakne, ne da bi kaj hudega slutil na svoj prst ter se ponaša z njim vpricho uslužbencev. Med njimi se je nahajal zavisten poredež, ki je spoznal prstan, pa je obdolžil kneginjo nezvestobe. Prstan na roki Kunovi mu je služil za pretvezo in dokaz. Grof je kar besnel jeze; pokliče slugo in ko vidi prstan na njegovi roki, zaukaže, ne da bi ga kaj vprašal ali da bi kaj poizvedoval, nedolžnega slugo privzeti konju za rep in ga vlačiti okrog. Nato drvi v sobo svoje blage in nedolžne žene ter jo vrže skozi okno čez skalnato steno v jarek. Toda glej čudo! Angel varih jo je varoval, da se ji ni nič hudega pripetilo.

Polna hvalečnosti do Boga za čudovito rešitev, je naredila Ida obljubo, da hoče v bližnjem gozdu na tihem živeti. Iz vej in mahu si je napravila kočjo in nabirala jagode ter razna zelišča za zimo. Obljeko si je spletla iz ločja. Tako je prebivala v samotni celih 17 let v molitvi in zatejevanju, preden so jo našli. Grof je svoje prenegljeno ravnanje sicer obžaloval ter prosil Ido, naj bi se zopet povrnila na grad Togenburg. Kljub temu si je izvolila le skromno življenje v neki hišici poleg gradu, ki jo je zapustila le takrat, ko je šla v bližnji samostan benediktink k službi božji. Pozneje se je preselila v uršulinski samostan, kjer je večer svojega življenja preživela v svetosti in skromnosti.

To in ono.

Vrh tirolskih planin, dne 23. oktobra 1916.

Fantje našega »ta železnega« pespolka, in sicer četovodja Andrej Komučar, infanteristi Anton Zajc, Franc Lovše, Jožef Habič, Jožef Struna, Ivan Tičar, Franc Janc — so zložili naslednjo pesem:

1. Slovenci, čujte tam doma, kako se Kranjec tu ima. Berite pesmico le-to, če drago, pojte jo glasno.
2. Vrhé tirolskih vseh planin zdaj čuva vrli kranjski sin; a tudi tukaj je lepo, dasi je včasih prav hladno.
3. Smo v hiš'ci lépo vzdani in s smrečjem vsi zadelani. V tatišju skalnem varni smo, četudi precej je temno.
4. Že dolgo tu prebivamo, veselja dosti uživamo. Mesa stradati treba ni, saj dosti gozdnih je živali.
5. Saj sto korakov pred menoj se pase divjih koz nebroj; kar dvakrat puška zagrmí, pa je mesa za dneve tri.
6. Potem pa kož'ca se proda, tako da Janez cvenk ima. Kaj mar nam je za drugo stvar? kantina dá ti vse za d'nar.
7. Obilna je prišla jesén, živin'ce poln je stan lesen. Izbirati ti treba ni; živin'ca ta se fest redi.
8. Posebno pa ponoči ta živalica nas rada ima. Te čiplje celo noč hudir; to hujše je kot laški »gvir«.
9. Zdaj, bralec, radoveden si, kako se z vojsko tu godi. Najkrajše ti povem to stvar: Lah videl te ne bo nikdar!

Seznam vojnih poštних uradov, pripuščenih k prometu z zasebnimi vojnopoštными zavitki: 5, 5/III, 9, 11, 13, 19, 19/II, 20, 20/V, 24, 29, 37, 39, 40, 42, 47, 49, 51, 55, 58, 60, 63, 66, 69, 76, 77, 84, 88, 90, 94, 95, 102, 105, 107, 110, 111, 113, 125, 128, 130, 131, 133, 137, 138, 145, 146, 147, 148, 150, 153, 155, 165, 167, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 183, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 203, 207, 209, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 229, 232, 237, 239, 240, 250, 252, 253, 255, 256, 258, 259, 260, 262, 267, 270, 271, 272, 273, 274, 276, 277, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 302, 307, 315, 316, 317, 318, 319, 324, 332, 334, 335, 336, 338, 340, 352, 354, 361, 364, 368, 369, 371, 372, 376, 377, 378, 385, 386, 387, 388, 388/II, 388/III, 389, 390, 392, 393, 395, 396, 398, 399, 400, 400/II, 400/III, 401, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 412, 444, 444/II, 444/III, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 516, 517, 600, 602, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 630.

— Zasebni vojnopoštni zavitki so dovoljeni zana-prej pod obstoječimi pogoji le na one vojne poštne urade, oziroma etapne poštne urade s številko, ki so označeni v gornjem seznamu. — Vsi drugi vojni poštni uradi in etapni poštni uradi s številko, ki niso navedeni v tem seznamu, so zaprti za promet z zasebnimi vojnopoštными zavitki. — Promet z zasebnimi vojnopoštными zavitki na vse c. in kr. etapne poštne urade s krajevno označbo v zasedenem ozemlju Ruske Poljske, Srbije, Črne Gore in Albanije — izvzemši etapne poštne urade Mitrovica na Kosovu in Novipazar — je dopuščen slejkoprej pod obstoječimi pogoji.

Niž v zadregi. Vdova sodnega svetnika nagovori nekdanjo kuharico: »Slišala sem, da si se omožila, Nežika. Kdo pa je tvoj mož?« — Kuharica: »Moj mož je brusar.« — »No, to pa ni veliko!« — pravi vdova. Kuharica: »Jaz pa mislim, da je živ in zdrav brusar!« še vedno boljši kot pa mrtev sodnik.

Vprašanja in odgovori.

I. J. — Sv. Jurij: Amerika je »nevtralna« država, torej smo v poštni zvezi z njo, dasi je promet redek in oviran. Nekateri pišejo tja naravnost, drugi potem glavnega poštnege urada: Bern — Švica. — Vojaku, ki ima vojno pošto, pisem in dopisnic ni treba frankirati. — Če pošljete prošnjo za orožni in lovski list naravnost glavarstvu, bo slo počasneje, ker potrebuje glavarstvo informacij od županstva ali pa od orožništva. Prošnja je lahko slovenska.

J. M. — Vojna pošta 316. Smo poizvedovali, a zaman. Po listih za časa vojne ni bilo nič čitati o tem. Najbrž vse počiva, ker ni ne tega, ne onega.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/2% brez kaknega odbitka.

Hradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. U. — D. Logatec. Cene smo navedli po ne-kem drugem listu. Dalmacija je pa precej obsežna dežela, je torej že možno, da so v različnih krajih različne cene. Tudi je možno, da je za kateri kraj določena maksimalna cena, kakor n. pr. na Tirol-skem, kjer je cena še nižja, kakor zadnjič glede Dalmacije objavljena.

K. K. — Jezersko: Nekaj smo enkrat že pri-občili. Radi bi ustregli tudi drugim. Če bo možno, že še pride na vrsto; poprej skušamo uvrstiti se-veda take reči, ki so splošno zanimive.

Spodnještajerskemu Slovincu v Karpatih: Go-tovo je, da preskrba ni povsod enaka in tudi ne more biti; odločujejo pač okoliščine in — lju d je. Če je bilo v listu kdaj preveč hvale, so krivi tisti, ki so nam pisali. Ker se pa pri takih vprašanjih raje sliši graja kot hvala, dvomimo, da bi se bili dotični poročevalci brez podlage hvalili. — Prav ko to pišemo, beremo v »Slovincu« v pismu poro-čevalca »iča tam od asijskega bojišča ob koncu te-le besede: »Sicer pa, odkrito priznано: Menaža dobra, pijača tudi. Vojaki v bojni črti imamo dobro hrano.«

Zakaj trpite, da Vas mučijo kurja očesa?

Priprosto, čeno, pa od tisočev ljudi preizkušeno, gotovo učinkujoče sredstvo, Vas v kratkem času reši muk, ki jih povzročajo kurja očesa. Sredstvo se imenuje: Fellerjeva turistovska tinktura (tinktura zoper kurja očesa) z znamko »Elza«, to je tekoče, najbolj preizkušeno sredstvo za odstranjenje kurjih oces in trde kože. Uporaba je lahka in priprosta. Steklenica Fellerjeve turistovske tinkture z znamko »Elza« stane K 2.— (2 steklenici kamorkoli pošt-nine prosto K 5.—). Pripraven v uporabi tudi na potovanju in ravno tako gotovo učinkujoče je Feller-jev turistovski obliž z znamko »Elza« (obliž zoper kurja očesa) v skatljicah po K 1.— in dvojna skat-ljica K 2.—, kot dodatek naročilu na Elzafluid. Posebej naročeno staneta 2 dvojna kartona ali 4 mali poštne prosto kamorkoli samo K 5.—. Da se preprečijo ponarejanja, naj se ta sredstva naročajo naravnost pri izdelovalcu in se naj razločno naslovi na:

Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16
(Hrvatsko).

Treba si je znati pomagati. Tudi v času dra-ginje se lahko uživa za malo denarja osvežujoča in slastna domača pijača, in sicer na ta način, da si jo sami pripravimo. 100 litrov (ananasa, jabolčnika, grenadina, malinovca itd.) lahko vsek na preprost način napravi. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 8'50 franko po povzetju pri Joh. Groth, Brno št. 641 (Moravsko). Naročila se z obratno pošto od-pošljejo. Te domače pijače vplivajo osvežujoče, ne omamljajo in nič ne vplivajo na delazmožnost človeka.

Izpremembra. On: »Oh, to je že drugič, da sem našel las v juhi!« — Ona: »Tu se zopet vidi, kakšni ste moški. Prej si zme-raj trdil, da bi me iz ljubezni snedel, sedaj ti je pa že en las preveč!«

Čedno kožo

obraz in rok opazujemo pri mnogih ljudeh. Za zdravje cellega telesa je lepa, belina mehka koža jako potrebna, ker samo čistoča in mehko-kože omogočata nemoteno dihanje. Lep obraz in lepe roke sploh napravijo na druge ljudi ugoden vtis, dočim ljudem ne ugajajo obrazi, ki jih kaže solčne pege, ogrci, madeži, rdečica i. dr.

Nada je pa, kar je jako važno, motijo te nečistote kože dihanje, kar tudi na zdravje slabo vpliva. Mnogo tisoč ljudi uporablja zato za varstvo in za nego kože Fellerjevo priznana pomoč za obraz z znamko »Elza«, ki stane samo 2 K (2 lončka poštne prosto 5 K). V nasprotju s drugimi čisto škodljivimi lepilnimi sredstvi je ta docela neškodljiva. Odstrani vse nečistote kože, obvaruje jo pred solnčnim pikom, solnčnimi pegami, odstrani ogrce i. dr. — Mesto ostriega, čestokrat škodljivega mila vzemite za obraz Fellerjevo Lilično milo (1—K) ali Fellerjevo borsko milo (80 vin.) in toaletni umivalni prašek (borskov prašek) 1 K. To so predvorne cene.

Goste lase

ki naredi vsak obraz lepši, se doseže po negovanju s Fellerjevo pristno Tannichina pomočjo za rast las znamka »Elza«. (Lonček i. vrste 1 K 60 vin., močnejše H. vrste 3 K.) Ta pomoč ojači lasišče, zabrani plešo in predčasno osivenje, povzroči novo rast zdravih, gibljivih, dolgih las, trde lase spremeni v mehke, tako, da se jih lahko češe v lepe frizure. Pomoč ne vsebuje nikakih škodljivih sestavin in tedaj vsakomur zasluzi prednost pred mnogimi drugimi pomočmi, kakoršne mnogi nelekarnarji ponujajo. Za nego brk je priporočljivo Fellerjevo mazilo za brke (50 vin.). Naroča naj se naravnost pri E. V. Feller, lekarnar, Stubica. Elzatr. št. 16. (Hrvatska).

Mnogi ne vedo, da je neredno odvajanje in zaprtje lahko povod glavobolu, lenobi, utrujenosti in slabemu razpoloženju. Takoj pa se počutimo bolj čile in gibljivejši ter sposobni za delo, ako si pripravimo polajšanje z lagodno odvajajočimi rabarberskimi kroglicami z zn. »Elza-kroglice«. Te želodec krepujejo in tek vzbujajoče kroglice zaslužijo gotovo prednost pred drastično učinkujočimi odvajalnimi sredstvi, ki črevesa samo slabé. Naroči se 6 škatlic poštne prosto še po predvojni ceni za K 4.40 le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 16. (Hrv.) (e)

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 25. okt.: 75, 31, 88, 68, 83.

Linc, 28. oktobra: 47, 32, 2, 6, 38.

GOZD NAPRODAJ

V nedeljo 5. novembra pričenši ob 3. uri pop. prodal bode Anton Drašler iz Borovnice v občinski pisarni v Borovnici na prostovoljni javni dražbi sledeče gozdne dele: »Pri Skalčni poti« 2 parceli okrog 16 oralov, »Dolgi dele« okrog 10 oralov, »Črni vrh« okrog 2 oralov in »Reserva« okrog 1/2 oralov.

UČENEC

za trgovino z mešanim blagom na deželi se išče. Ponudbe pod »Poštenost 2562« na upravo »Domoljuba«.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Perlistica). Pouk o vezanju in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Petelline
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Pošljite mi sliko Vašega

Velikanska novost!
Po vsaki civilni ali vojaški sliki se da izriniti pomenljiv spominček na svetovno vojno 1914-16
in prejeti boste v 8-14 dneh
sliko Vašega vojaka kot živega v vojaški opravi. Cena K 12.- 13.-. Zahtevajte prospekt zastoj in franko pri **H. S. Schlosser**, razpošiljalna novosti, Dunaj 3. Invalidenstrasse 1. Razprodajalec posebne ponudbe.

Pravi čebeljni vosek

v velikih in manjših množinah se kupuje. Ponudbe z označbo količine in cene na upravo tega lista pod »Čebeljni vosek 2521«.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi eerkenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neizgledam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjovrstijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.35, l. 1913 na K 735.147.17. Tedaj, čimvecje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele zaklad. Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenikstvo v Celju in na Froceku, kakor tudi Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Šriporočamo

*Kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!*

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Usnjeno blago

denarnice (trovorji) iz raznega
in boka ter kalifusja, listnice
in le razprodajalcev. Najn. tov.
cena. Na zaht. vzorci po povz.
L. Fränkel, Zürich, Švica
Mainau 33 v.l.

**Kupujte v Katoliški
Bukvarni!**

Deteljno seme,

suhe gobe, kumno, janež, repno, korenjevo,
razna travna in druga domača semena, kakor
tudi prazne vreče kupuje Sever & Urbanič,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

100 l domače pijače
navsez, slastno in zelo gaseče stanko vsak
sami napravi z mal. stroški. V zalogi so:
ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec,
muškati brusovec, poprovi metovec, po-
marančevce, prvenčevce, višn. ovec. Ne-
uspeh izkl. Ta oom. pijača se lahko pije
poleti hladna pozimi tudi vroča meste-
roma ali eganja. Sestavine z nat. navod.
stanejo K 4-50 franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice,
večja gospod., delavnice ito., neprecen. vredn., ker to
delavca sveži in ne uprni in njegova delavn. nič ne trpi.
Jan. Grotlich, Engel-Drogerie, Brno 641, Moravsko.

Ženske lasne

meane in rezane kupujem na drobno
in debelo ter plačam najvišjo ceno.
V zalogi imam lasne kite izgot. od
5-30 K. — Barvo za lasne in brado
znamka: Kraljica vseh barvil zanes-
ljiva in neškodljiva. Hair Petrol si-
gurno sredstvo proti izpad. las in
proti luskinam. Zdravniško priznано.

Burg. t: za odstranitev
kurjih oči in trde kože.
Naročila: IVAN SVETEC, vlasuljar.
Novomesto. Nasproti rotovža.

**Ne prezrite današnjega oglasa
„Srečkovnega zastopstva“!**

Luščine

(voščine) od medu kupi

K. MILKOVIČ, Moste pri Ljubljani.

Poroča naj se, ali so medene
ali suhe, množina in cena.

**Kupujem orehove
češnjeve
hruševe
javorjeve
jesenove
hlode**

po najvišjih cenah. Ponudbe: HUGON
KRALJ, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.
2006

Kranjska deželna pošte v Ljubljani.

p. a. rez. živl. in re. tre. rezo. in lani. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti
otroških dot. rentna in ljudska neugodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri živl. enski zavarov
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.828 —
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.227-76
V letu 1914 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobička K 432.232-61

Ker namerava skleniti živl. zavarovanje veljavno hkrati za vojno
zavarovanje, rat se v lastno korist obreže do geril. imenovane podružnice.

Prospekti zastoni in poštne prosto.

Sposobni zas opnik se sprej-
mejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

7 90

Razširja te „DOMOLJUBA“!

Blizajo se veliki dnevi srečel!

V času do 1. febr. 1917 izrečani bodo glavni dobitki sledečih zbornih srečel:

Novih srečel Avstrijskega rdečega križa	300.000 in 500.000 kron
Turških srečel	200.000, 400.000 in 200.000 frank.
30/0 zemljiških srečel iz l. 1880	90.000 in 90.000 kron
30/0 zemljiških srečel iz l. 1889	60.000 in 100.000 kron

17 žrebani vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizrečanja
izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročili!

7 90

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

Večja izbira ur, verižic,
prstenov, lepoticja, daril
itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stoj in poštne prosto.

Zlato uro zastoni!

Natančneje v krasnem ce-
niku, ki se pošlje zastoni
in poštne prosto.

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

**Tako sodijo vse stranke. Gisoč takih
pisem vam lahko pokažem.**
90 letih še ni popravna potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona ko-
vinasta uro, katero sem pri Vas kupil K 4-10,
še ni bila popravljena in gre vedno dobro.
Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega ne-
čaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po
poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. Franc Minarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Svetovna razpošiljalnica

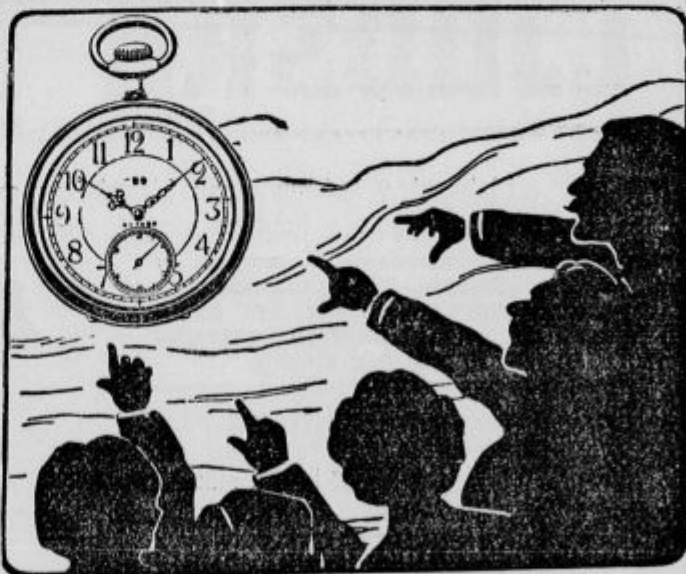
Lasna protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

8 vinarjev

(za 1 dopla.) Vas stane glavni cenik, ki se doplačuje na zahtevano brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

c. in kr. dvor. zal. Bršx 1554 (Češka.)

Nikei ali jeki, ure na sidro K 6-, 7-, 8-, Vojno-spomin, nikla, ali jeki, ure K 11-, 12-, armadne radij, ure iz nikla ali jekla K 12. Masiv srebrne Roskopt remont, ure s sidr. K 19-, 20-. Budilke stenske ure v veliki izbiri po nizkih cenah. 3 letno pismono jamstvo. - Pošljite po povzetju, gam. dovolj ali denar nazaj.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**

izvršuje natančno
po naročilu

**Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.**

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanji vlagatelj so za pošt-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelnstvo

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

E. Remec, ravnatelj slov. trg. sole v Ljubljani;

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetnik kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. g. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prot. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadož, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Županstvo Komensko na Krasu,
sedaj s sedežem v Sežani, naroča svojim občanem, ki so sedaj razkropljeni po svetu, da vsaka družina brez odloga naznanj istemu svojo sedanje bivališče. Ta evidenca bo služila v občo korist, osobito pa še, da se bodo moglo vojakom, ki se nahajajo na bojnem polju itd. in ne vedo, kje da se njih družine nahajajo, podajati informacije. 2457

**Krompir, peso, korenje, repo,
pleve in želod**

kupuje

**Prva kranjska svinjerejska družba
Ljubljana, Dnnajska cesta št. 29.**

Izdelovanje in največja zaloga

**kilnih pasov
(bruh-bandov)**

Trebušni pas od K 5. 7, 8 do 24; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi pa obe strani podvojene cene, pasovi za otroke od K 1-60, do 4. — Zaloga blaga iz rumija za babice in bolnice, rumjeve nogavice in blazice. Umetne noge, roke itd. Za gosp. zdravniške za vsakovrstnih instrumentov.

Za obilna naročila se priporoča.

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.
Po konkurenčnih cenah. Vračanjem se plači naj se priloži zramka.

LJUDSKA POSOJILNICA

regisirovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posesiva na deželi in v mestih.

4 1/2 %

Rezerzni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

